

VISIETEKST

STANDPUNT IN VERBAND MET HANDICAPSPECIFIEKE ZORG, ZORGREGIE EN WACHTLIJSTEN

Federatie van ouderverenigingen en
gebruikersraden in instellingen
voor personen met een handicap
www.fovig.be

VOORWOORD

Sinds het ontstaan van FOVIG worden we als vertegenwoordigers van gebruikersraden en oudercomités ononderbroken geconfronteerd met een tekort aan middelen in de zorg voor personen met een handicap. Daardoor blijven gebruikers te lang verstoken van de hen toegezegde en broodnodige zorg en ondersteuning.

De laatste tien jaar zijn de administratieve procedures exponentieel toegenomen. Gebruikers lopen verloren in de doolhof van de zorgregie. We bevinden ons nu op een keerpunt waarbij de omslag naar vraaggestuurde zorg gerealiseerd zou worden. We horen pleiten voor ruimere vermaatschappelijking van de zorg, maar we weten dat dit pleidooi stoot op grenzen en dat er dient rekening gehouden met aard en graad van handicap. Daarenboven ontvangen we signalen van gebruikers die melden dat het voor hen allemaal wat teveel wordt en dat dit niet hun eigenlijke vraag is.

Met deze visietekst willen wij alle gebruikers een hart onder de riem steken en duidelijk maken waar we als FOVIG naartoe willen.

Bovendien zal deze tekst als leidraad gebruikt worden om onze positie te bepalen in de diverse overlegorganen waar we aanwezig zijn.

We hopen vooral onze bevoegde overheden en partijen te overtuigen om onze vragen en zorgen eindelijk op een duurzame manier op te lossen.

Deze tekst is opgesteld op vraag van de leden. Er is uitgebreid over gesproken en overlegd in onze provinciale en nationale werkvergaderingen. Uiteindelijk werd deze versie in consensus goedgekeurd en op punt gesteld.

Mogen wij U vragen om deze tekst letterlijk en figuurlijk uit te dragen, in uw gebruikersraden, bij diverse overlegorganen en zeker in de politieke fora.

Samen moeten en zullen we slagen om het Recht op Zorg te realiseren.

*Marc Van Gestel - Voorzitter FOVIG vzw
Brussel, 21 januari 2014*

WEL OF NIET MIDDELEN?

FOVIG aanvaardt niet dat er geen middelen zijn en geen mogelijkheden om de problematiek van de wachtlijsten weg te werken.

FOVIG wenst niet langer mee te gaan in dit officieel en publiek voorgestelde verhaal.

Middelen kunnen en dienen vrijgemaakt door politieke keuzes. Dit is een gezamenlijk politieke verantwoordelijkheid waar alle partijen bij betrokken zijn en verantwoordelijkheid dragen.

FOVIG wenst dat dit duidelijk opnieuw op de politieke en maatschappelijke agenda komt.

HANDICAPSPECIFIEKE ZORG VOOR WIE?

FOVIG stelt vast dat er acute nood is aan handicapspecifieke zorg voor de zwaarst zorgbehoevenden die niet kunnen leven zonder intensieve en permanente hulp en ondersteuning.

Naar deze zorg en deze doelgroep dient broodnodig nog meer aandacht uit te gaan. Zeker voor hen dient de nood effectief gelenigd.

FOVIG is van oordeel dat er ook voor de bredere groep van personen met een handicap die ernstig en langdurige participatieproblemen hebben handicapspecifieke zorg nodig is. Deze zorg dient gegeven in functie van en aangepast aan de zorgvraag.

FOVIG aanvaardt niet dat veel van deze personen momenteel in de kou staan. Voor allen die handicapspecifieke zorg nodig hebben moeten de deuren open gaan. Al deze personen moeten beroep kunnen doen op effectieve en passende zorg en ondersteuning die betaalbaar is voor de gebruiker.

DE DOMINANTIE VAN DE REGULIERE EN INCLUSIEVE DROOM

FOVIG stelt vast dat de aandacht momenteel hoofdzakelijk gericht is op het ontwikkelen en aanspreken van de niet aangepaste reguliere zorg. De overheid heeft als expliciete doelstelling te verhinderen dat men vroegtijdig gebruik maakt van een intensere en duurdere maar passende vorm van ondersteuning die niet rechtstreeks toegankelijk is. Dit is in tegenspraak met een goed begrip van inclusie. In plaats van deuren te openen lijkt men zo lang mogelijk de deur dicht te willen houden. Het lijkt erop alsof deze zorg en de personen die deze zorg nodig hebben er niet echt bijhoren. Exclusie en uitsluiting komt verborgen om de hoek kijken.

De droom van reguliere en inclusieve ondersteuning is een wens en een streven waarvan niet eens de haalbaarheid, de kostprijs en de vereiste middelen werden berekend en in kaart gebracht. FOVIG stelt vast dat men zich weinig zorgen maakt over de betaalbaarheid van deze droom.

FOVIG is van oordeel dat de niet rechtstreeks toegankelijke zorg beschikbaar en bereikbaar moet zijn voor allen die deze zorg nodig hebben. FOVIG verzet zich tegen uitsluiting onder de mom van inclusie en inschakeling in het reguliere circuit op basis van ontkenning van de beperkingen en overschatting van de mogelijkheden.

FOVIG wil ook dat men de kosten van de droom van reguliere en inclusieve ondersteuning goed becijfert en de noodzakelijke middelen en investeringen die hiervoor noodzakelijk zijn duidelijk in kaart brengt.

FOVIG stelt vast dat er een uitdrukkelijk streven is om maximaal appel te doen op de mogelijkheden en bekwaamheden van het natuurlijk gezinsmilieu en het sociaal vangnet. FOVIG stelt vast dat men deze mogelijkheden vaak op een niet realistische wijze overschat.

FOVIG is van oordeel dat de overheid effectief klaar moet staan als een doeltreffend vangnet van zodra de ouders het niet meer kunnen of van zodra de draagkracht van dit vangnet overschreden is en de mogelijkheden ervan overbelast.

Het kan zelfs niet dat ouders en gebruikers van zorg uitgesloten worden omdat zij als gezin en netwerk nog hun rol spelen. Ook deze gezinnen en netwerken kunnen dringende vragen hebben die respect en prioriteit verdienen.

HET MODEL VAN DE ZORGREGIE

FOVIG stelt vast dat het systeem van de zorgregie niet langer houdbaar is en in wezen onrechtvaardig. Het wordt voorgesteld als een poging om op een eerlijke en rechtvaardige manier de schaarste te verdelen. FOVIG is van oordeel dat men hierbij deze begrippen op een oneigenlijke en zelfs ongeoorloofde manier gebruikt.

Dit leidt ertoe dat men:

- › Rechtvaardigheid opnieuw zoekt uit te vinden
- › Eigen rechtvaardiging zoekt en verantwoordt
- › Personen met rechtmatige vragen en noden in de kou laat staan en geen antwoord geeft
- › Verdeeldheid zaait en solidariteit verbreekt bij diegenen die juist nood hebben aan het tegendeel

FOVIG wenst dat dit ophoudt en dat men deze duurzame begrippen niet langer in de mond neemt voor een systeem dat in wezen onrechtvaardig en bijgevolg zelfs onethisch is.

FOVIG heeft verdere aanmerkingen op het systeem van de zorgregie:

Het is een te duur systeem dat vaak achter de feiten blijft aanlopen en zelfs als het goed werkt geen garantie biedt op effectieve hulp en zorg

FOVIG wenst dat men niet achter de feiten blijft aanlopen en wil een systeem dat efficiënt en onmiddellijk hulp biedt en kort op de bal speelt.

Het is een systeem dat de ouders en de gebruikers te veel in de kou laat staan. Er wordt teveel over de hoofden van de gebruiker extern beslist. Participatie en betrokkenheid is te weinig ingebouwd. Vrije keuze van de gebruiker wordt onvoldoende gerespecteerd

FOVIG wenst dat de gebruikers meer en beter geïnformeerd worden en vooral actief betrokken worden. Er moet vooral rekening gehouden worden met de keuzevrijheid van de gebruikers.

De criteria voor de beoordeling van de zorgzwaarte en de hoogdringendheid zijn te strikt en te uitsluitend gericht op het lenigen van de zogenaamde hoogste noden.

Ze dienen op zijn minst opnieuw geëvalueerd en aangepast en verruimd zodat meer personen met nood aan handicapspecifieke zorg ook effectief beroep kunnen doen op deze zorg

FOVIG wenst dat men hier geen schoonheidsoperatie doorvoert maar een herziening ten gronde, waarbij men rekening houdt met de richting voor het beleid zopas aangegeven.

AANBODGESTUURD IN PLAATS VAN VRAAGGESTUURD

FOVIG noteert dat men wenst te evolueren van een aanbodgerichte naar een vraaggestuurde zorg. FOVIG stelt vast dat daar op het huidige ogenblik geen sprake van is en dat men vast zit in een systeem van een middelengestuurde zorg. Men laat zich niet sturen door de vragen maar doet er alles aan om de vragen te sturen in functie van de middelen, het gewenste en gevoerde beleid, de eigen expertise en evaluatie door de overheid. Niet de vraag geeft de richting aan, maar men geeft zelf voortdurend richting aan de vraag.

FOVIG aanvaardt deze werkwijze en gedachtegang niet. FOVIG wenst dat men zich laat leiden door de vraag zelf, dat men deze vraag op de eerste plaats ernstig neemt en overeenkomstig deze ernst recht laat wedervaren.

BELOFTES EN WERKELIJKHEID

FOVIG stelt vast dat door de jaren heen herhaalde beloftes werden gedaan door verschillende politieke verantwoordelijken waarbij steeds weer voorgehouden werd dat er op korte termijn een effectieve oplossing zou geboden worden. FOVIG stelt vast dat deze oplossing tot op heden nog steeds niet gegeven werd. Momenteel wordt beloofd dat men tegen 2020 min of meer de nood zou kunnen lenigen.

FOVIG is dit beloftenspel beu. FOVIG wil niet langer tot 2020 en waarschijnlijk nog langer aan het lijntje gehouden worden. FOVIG wenst dat men afstapt van het huidige planmatige oplossingsverhaal. Meer middelen dienen vrijgemaakt om op een veel kortere termijn doeltreffende en efficiënte oplossingen te realiseren.

FOVIG stelt zich vragen bij de efficiëntie en doeltreffendheid van het gevoerde beleid. Jaar na jaar wordt er meer geld gestopt in de sector. Toch wordt er op het concrete veld weinig vooruitgang geboekt. In twaalf jaar tijd zijn er amper een goede drieduizend plaatsen bijgekomen. FOVIG stelt zich de vraag hoe dit mogelijk is. Waar gaat al dat geld naar toe? Hoe komt het dat er zo weinig terecht komt bij de concrete zorg en ondersteuning zelf?

FOVIG wil dat dit ten gronde uitgeklaard en aangepakt wordt. Het geld zou daar moeten terecht komen en ingezet worden waar het op de eerste plaats broodnodig is.

KIJKEN NAAR DE TOEKOMST

FOVIG is ten zeerste bezorgd om de toekomst. FOVIG is van oordeel dat deze te veel onzekerheden bevat en te weinig garanties biedt met betrekking tot:

- › De kwaliteit van de toekomstige zorg
- › De financiering van deze zorg
- › De specialisatie van deze zorg met betrekking tot doelgroepen, inhoud en expertise
- › Het kostendekkend zijn van de toekomstige persoonsvolgende financiering
- › Het bieden van een doeltreffend en passend antwoord en budget in overeenstemming met de zorgzwaarte en zorgnood

FOVIG wenst dat er op deze vragen en bekommernissen duidelijke, concrete, precieze en heldere antwoorden komen.

FOVIG is van oordeel dat er momenteel onethisch gehandeld wordt naar de gebruikers toe. Er is momenteel geen sprake van zorggarantie, laat staan van recht op zorg.

FOVIG is van mening dat de verdeeldheid die onder de gebruikers gecreëerd is, niet langer kan verantwoord worden.

FOVIG wenst dat er een einde komt aan deze situatie door een doeltreffend, concreet en efficiënt beleid dat broodnodig alle gerechtvaardigde noden lenigt zonder onderscheid in rechtvaardigheid en hoogdringendheid, maar ethisch correct en humanaan. Recht op zorg dient het uitgangspunt en sluitstuk te zijn van dit beleid. Dit recht op zorg mag niet langer uitgesteld worden en in de verte beloofd. FOVIG wenst dat hier snel werk van wordt gemaakt.

FOVIG wenst een duidelijk en krachtig signaal te geven aan de overheid en stuurt aan tot een ander en fundamenteel vernieuwd beleid. Samengevat is dit een beleid dat:

- › ethischer beter gefundeerd, rechtvaardiger en humaner is
- › de zorgvraag duidelijker respecteert en de noden en rechten van de persoon erkent
- › doeltreffender en op grotere schaal passende en concrete antwoorden biedt op het terrein van de handicapspecifieke zorg
- › voldoende middelen vrijmaakt om op korte tijd effectief alle gerechtvaardigde noden te lenigen.

MISSIE EN OPDRACHTVERKLARING FOVIG

FOVIG is een federatie van gebruikersraden en ouderverenigingen in voorzieningen voor personen met een handicap. FOVIG heeft als opdracht en missie:

- › Het ondersteunen en optimaal helpen uitbouwen van de verschillende vormen van overleg, participatie en inspraak op collectief en individueel vlak in de voorzieningen voor personen met een handicap
- › Het behartigen en verdedigen van de belangen en rechten van de personen met een handicap en hun wettelijke vertegenwoordigers in deze voorzieningen
- › Het opkomen voor zowel hun collectieve als hun individuele noden
- › Het bijdragen tot de hoogst mogelijke kwaliteit van leven en zorg voor de gebruikers in de voorzieningen
- › Het ijveren voor de realisatie van zorg voor deze gebruikers die nog niet door voorzieningen ondersteund worden
- › Het bijdragen tot een hoogstaande collectieve kwaliteitszorg en de hierbij aansluitende wet- en regelgeving
- › Het vertegenwoordigen van de gebruikers van collectieve zorg en hun wettelijke vertegenwoordigers bij het beleid en de overheid.

Voorzitter: Marc Van Gestel, Kloosterstraat 60, 3900 Overpelt.
tel.: 011 649 861 // gsm: 0495 525 555 // e-mail: marc@vangestel.be

Secretariaat: Luc De Vos, Tweebekenstraat 4, 9052 Zwijnaarde.
tel.: 09 221 15 89 // gsm: 0479 337 684 // e-mail: ldv.zwyn@skynet.be

Rekening: BE35 0682 0308 9937 van FOVIG, Kloosterstraat 60, 3900 Overpelt.